

Eindwerkstuk

handleiding

Klas 11
2023-2024

Inleiding

Je sluit je vrijeschooltijd af door een eindwerkstuk te maken. In het eindwerkstuk ga je vanuit jouw enthousiasme iets nieuws ontdekken. Er wordt van je gevraagd om ontmoetingen aan te gaan en in actie te komen om iets te creëren. Hoe je dat doet mag je zelf bepalen. Je bent vrij in de keuze van de vorm en inhoud van dit werkstuk. Dit kan iets kunstzinnigs zijn; je kunt een verhaal schrijven, een dialoog, een kunstwerk, of bij een theoretisch verhaal een eigen oorspronkelijk semi- wetenschappelijk onderzoek doen. Je mag ook een muziekstuk componeren of iets praktisch bouwen, een lied of een toneelstuk maken of jezelf een nieuwe vaardigheid eigen maken. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat je alleen theoretisch bezig bent (dus alleen met je hoofd). Bedenk iets moois en wees vindingrijk. Maak het niet te groot. Zie deze handleiding als een kompas waarmee jij je eigen proces kunt gaan.

Het belangrijkste is dat je iets kiest waar jij enthousiast van wordt en waarin iets te onderzoeken valt.

Om tot een onderwerp/thema/onderzoeksvraag van je werkstuk te komen wordt er van je gevraagd om de volgende vragen te beantwoorden: Wat ga je doen? Wat ga je maken? Wie of wat ga je ontmoeten? Wat ga je onderzoeken? En wat heeft het met je zelf te maken? Het eindwerkstuk kan zo een inspiratiebron voor je worden en je de kans geven om dingen te ondernemen die je altijd al wilde doen.

Het is heel belangrijk dat je deze handleiding goed doorleest, hierin tref je belangrijke afspraken, hulpvragen en het tijdpad aan.

Dan willen wij je heel veel plezier wensen bij het maken van je meesterwerk!

Paul Ebert

coördinator eindwerkstukken

p.ebert@svszeist.nl

Inhoud

Inleiding	2
Hulpvragen om tot een thema te komen	3
Criteria eindwerkstuk	4
Tijdpad eindwerkstuk:.....	5
Begeleiding van het eindwerkstuk	7
Procesbegeleider.....	7
Vakspecialist	7
Wijze van inleveren	8
Beoordelingsinstrument.....	8
Aandachtspunten	10
Herkansingregeling.....	10

Hulpvragen om tot een thema te komen

We helpen je met het opstarten van het werkstuk door een diverse bijeenkomsten te organiseren. Na de bijeenkomsten heb je een hoofdvraag/onderwerp waarmee je aan het werk kunt gaan. De vragen die hieronder staan, vormen een leidraad.

- **Wat ga je doen?**
  - Waar word je enthousiast van, wat spreekt je aan, waarmee wil je aan de slag?
- **Wie of wat ga je ontmoeten?**
  - Waarnaar ben je op zoek, nieuwsgierig? Wie of wat heb je nodig om jou op je pad de nodige vaardigheden, kennis en inzichten te geven?
  - Voorbereiden en inleven in een persoon of onderwerp (voorstudie).
- **Wat ga je onderzoeken?**
  - Wat hoop je te leren?
  - Formuleer vragen en verwachtingen zo concreet mogelijk. Dat geeft richting en is goed, omdat je dan achteraf kunt zien hoe je proces verlopen is.
- **Hoe maak jij het levend? Of: wat ga jij ermee doen?**

Je bent al vanuit je enthousiasme gestart. Dat is al persoonlijk en met jou verbonden. Probeer dus duidelijk te krijgen:

  - Waarom ben ik enthousiast?
  - Hoe wil ik het op *mijn* manier uitwerken?
  - Welke uitdagingen wil ik aangaan?
  - Hoe maak ik het van mezelf/persoonlijk?

Criteria eindwerkstuk

Het eindwerkstuk is een individueel project met een product en met een presentatie.

- In dit project moet je verbinding maken met een of meerdere grote vakken waarin je eindexamen doet.
- De grote examenvakken zijn: Nederlands, Engels, Duits, Frans, wiskunde, geschiedenis, aardrijkskunde, economie, kunstvakken drama/dans/beeldend/muziek, kunst algemeen, biologie, scheikunde, natuurkunde. Dat betekent dat in het eindwerkstuk kennis, inzicht en vaardigheden geïntegreerd moeten worden die van betekenis zijn voor die examenvak(ken).
- Dit individuele project werk je uit door middel van een product op **kunstzinnige, /praktische-/ ambachtelijke-/ of semi- wetenschappelijke** (wetenschappelijk is de nadruk op een schriftelijke uitwerking) **wijze** en hierin komt tot uitdrukking hoe je het onderwerp levend hebt gemaakt
- Bovendien wordt er een schriftelijke verslaglegging van je gevraagd:
  - Een logboek
  - En een verslag
    - Deze bevat in elk geval je onderwerp en je onderzoeksvraag.
    - Het bevat een procesbeschrijving van wat je gedaan hebt (studie, interviews, verwerkingen, etc.) en inzichten na aanleiding van een bepaalde activiteit.
    - Tevens al je bevindingen en conclusies.
    - En je beschrijft wat je ervaren hebt en welke inzichten je hebt opgedaan. Je beantwoordt je onderzoeksvraag.
    - Theoretische uitwerking van wat je nodig hebt om je product te maken.
- Het verslag is origineel en dus vrij van plagiaat of gebruik van AI (zie het examenreglement voor gevolgen bij constatering).
- Voor het hele project wordt voor havo tenminste 80 SLU (studielasturen) en vwo tenminste 120 SLU gerekend.
- Op alle aangegeven momenten moet je aanwezig zijn en je moet op de aangegeven data de processtappen inleveren. Niet inleveren van de processtappen betekent een onvoldoende voor je proces. Het niet voldoen aan de processtappen heeft dus consequenties voor je procescijfer
- Je moet minimaal een 3,5 halen voor het EWS

- Het verslag van het eindwerkstuk dient verzorgd (denk aan lay-out, spelling etc.) te zijn.
- Er moet duidelijk worden aangegeven in de tekst en aan het einde met een literatuurlijst welke bronnen er zijn gebruikt. Vwo-leerlingen doen dit volgens de APA-methode, havisten mogen dit volgens de APA-methode doen of kiezen een andere (belangrijk is dat bronnen consequent en op dezelfde wijze worden aangehaald).
- Indien jij je product en je verslag maakt op de computer dan dien je deze, naast een hard copy, ook digitaal in te leveren.
- Je geeft een presentatie over je eindwerkstuk van 15 minuten en maakt een tentoonstelling van je werk.

Tijdpad eindwerkstuk:

- 1) Start: Er is in januari een bijeenkomst van 3 lesuren waarbij we jullie eindwerkstuk traject gaan opstarten:
  - a) Beeldschetsen van het EWS traject.
  - b) Opstarten logboek.
  - c) Onderlinge interactie. In groepjes aan het werk met mogelijke onderwerpen.
  - d) Stappenplan maken
- 2) Na de eerste bijeenkomst krijg je een procesbegeleider toegewezen.
- 3) Voor het doorgeven van je onderwerp in maart heb je **minimaal 2x** contact gehad met je procesbegeleider. Tijdens die gesprekken kijk je naar je onderwerp (word je er voldoende enthousiast van) en bespreek je aan welke vakken je je werkstuk kunt koppelen.
- 4) Vragen die dan centraal staan:
  - a) Wat wil ik uitwisselen met medeleerlingen?
  - b) Hoever ben ik nu?
  - c) Wat staat er in mijn logboek?
  - d) Welke problemen ben ik tegengekomen?
- 5) Eind maart moet je definitieve onderwerp bekend zijn. Samen met je procesbegeleider loop je het opstartformulier stapsgewijs langs waarin je jouw onderwerp, hoofdvraag, vakkoppeling, plan van aanpak en overige afspraken met je begeleider noteert. Onderaan het formulier moet de begeleider aangeven of het een 'go' of 'no go' is. Zodra de leerling groen licht krijgt, wordt er door zowel de leerling als de begeleider een handtekening gezet. Hierna krijgt iedere leerling een vakspecialist toegewezen.

- a) Je kunt pas officieel van start gaan nadat het opstartformulier is langsgelopen en ondertekend.
  - b) In principe is het niet de bedoeling dat je later nog wisselt van onderwerp, wanneer je toch wilt wisselen dan overleg je dit eerst met de procesbegeleider en daarna dien je een gemotiveerd verzoek tot wisseling in bij Paul Ebert (p.ebert@svszeist.nl). Hij maakt de definitieve beslissing of de wisseling wordt toegestaan of niet.
- 6) Van **26 februari t/m 8 maart** hebben jullie twee stage weken waarbij het zeer handig is als je die koppelt aan je eindwerkstuk onderwerp.
- a) Van **11 maart t/m 15 maart** het definitieve onderwerp + opstartformulier afronden en inleveren bij de eindwerkstukcoördinator.
- 7) Vanaf **maandag 15 april t/m vrijdag 26 april** staan er twee eindwerkstuk periodes ingepland. In deze twee weken krijgen jullie van verschillende docenten les, extra hulp en informatie rondom het eindwerkstuk.
- 8) Inleverdatum 'ruwe' conceptversie: **vrijdag 5 juli**.
- 9) Vanaf maandag **15 juli t/m vrijdag 23 augustus** is het zomervakantie. Wij zetten dit bewust in het tijdpad van deze handleiding om te benadrukken dat dit ook echt vakantie moet zijn. Besteed dus geen tijd aan je eindwerkstuk en pak het na de zomervakantie weer op.
- 10) Inleverdatum tweede conceptversie: **donderdag 3 oktober**.
- 11) Terugkoppeling / feedback tweede versie door procesbegeleider en vakspecialist uiterlijk **woensdag 10 oktober**.
- 12) Inleveren definitieve versie op **woensdag 16 oktober** (ingebonden en al) bij het secretariaat. Daar wordt jouw werkstuk afgetekend en aan de procesbegeleider doorgegeven.
- Wil je **uitstel** van inleveren om je project na de kerstvakantie in te leveren, dan dien je minimaal 2 maanden voor de inleverdatum (vrijdag 25 oktober) een schriftelijke aanvraag in te dienen bij de eindwerkstukcoördinator. Je aanvraag wordt vervolgens met de examencommissie besproken.*
- 13) Begin oktober wordt de indeling van de presentatieavonden gemaakt en moeten de titels bekend zijn.
- 14) **Maandag 25 en dinsdag 26 november zijn dagen waarop je proefpresentaties kan houden. Woensdag 27, donderdag 28 en vrijdag 29 november zijn de EWS presentatieavonden*.**
- a) Woensdag 27 november ga je jouw stand op de tentoonstelling in orde maken en samen met jouw klas de zaal klaarzetten waar gepresenteerd gaat worden.
- 15) Uiterlijk **19 december** krijg je een eindgesprek met de beoordeling van het eindwerkstuk door je procesbegeleider en inhoudelijke begeleider.

* Onder voorbehoud van roosterwijzigingen

Begeleiding van het eindwerkstuk

Procesbegeleider

- De procesbegeleider begeleid je van begin tot eind met je eindwerkstuk.
- Deze wordt na de eerste bijeenkomst toegewezen.
- Met je begeleider maak je persoonlijke afspraken zoals hoe je begeleid wilt worden.
- De procesbegeleider is jouw aanspreekpunt. De procesbegeleider kan jou ook aanspreken op de voortgang.
- De procesbegeleider beoordeelt jouw proces, product en presentatie

Vakspecialist

- De vakspecialist komt erbij als je je definitieve werkvraag /onderwerp hebt.
- Deze zal je begeleiden op inhoudelijk vlak.
- De vakspecialist is jouw vraagbaak voor inhoudelijke kwesties en kan je ook adviseren in onderzoekopzet en praktische verwerking.
- Je hebt in ieder geval twee ontmoetingen met de vakspecialist. Het initiatief van deze ontmoetingen ligt bij de leerling.
- De vakspecialist is tweede beoordelaar van jouw product.

Je procesbegeleider kan ook de inhoudelijke begeleider zijn. Dan wordt er een tweede beoordelaar toegewezen die het verslag nakijkt. Met deze persoon moet je ook minimaal twee keer contact hebben gehad. Dit omdat hij/zij dan op de hoogte is waar je mee bezig bent.

Wijze van inleveren

De conceptversie van het eindwerkstuk wordt **uiterlijk 3 oktober om 12.00u** ingeleverd. Een conceptversie houdt in dat het verslag zo goed als af is. Daarna mogen de zogeheten puntjes op de 'i' nog gezet worden. Op de gegeven feedback van de begeleiders mag jij jouw eindwerkstuk nog aanpassen en aanvullen.

Het definitieve verslag van het eindwerkstuk wordt **uiterlijk 16 oktober om 12.00 uur** ingeleverd.

Dit doe je op 2 manieren: digitaal naar het e-mailadres van je begeleider én fysiek in de vorm van een geprinte versie van het verslag van het eindwerkstuk in de rode brievenbus bij het secretariaat.

Na deze datum mag je niets meer aan je eindwerkstuk veranderen.

Beoordelingsinstrument

Hieronder tref je het beoordelingsinstrument aan voor het eindwerkstuk. Dit is een hulpmiddel ten behoeve van de beoordeling van het eindwerkstuk.

Cijferbepaling Eindwerkstuk

Leerling en klas:

Begeleider:

Vak en vakspecialist(en):

Datum:

Ontstaansproces (niet-vakinhoudelijk): door begeleider in te vullen

- inzet & eigen initiatief t.o.v. normaal / gemiddeld: weinig minder normaal meer uitzonderlijk
- aanpak van moeilijkheden / problemen: niet passief actief pro-actief
- open de wereld ingetreden: nee, weinig aanwijsbaar her en der aanwijsbaar opvallend veel
- initiatief tot contact met begeleider: vooral vanuit begeleider vanuit beide meest vanuit leerling
- nakomen van afspraken: vaker niet dan wel soms helemaal niet soms niet helemaal altijd
- effectiviteit van begeleiding: opvallend gering minder dan normaal normaal opvallend groot
- groei in zelfstandigheid / effectiviteit: gering gemiddeld opvallend veel
- persoonlijk proces: minder geleerd dan normaal veel geleerd diepgaand proces doorgemaakt

Resultaat / eindproduct (niet-vakinhoudelijk): door begeleider in te vullen

- creativiteit / originaliteit: weinig normaal / gemiddeld meer dan gemiddeld opvallend veel
- zorg voor vormgeving: gering onder gemiddeld gemiddeld boven gemiddeld opvallend veel
- taalgebruik t.o.v. studieniveau (havo / vwo): veel lager lager vergelijkbaar hoger veel hoger
- benadering van onderwerp: eenzijdig van gering aantal kanten veelzijdig verrassend veelzijdig

Inhoud (wel-vakinhoudelijk): door of samen met vakspecialist(en) in te vullen

- relatie met gekozen examenvak: onduidelijk redelijk duidelijk duidelijk
- vraag- of doel-stelling: onduidelijk niet helemaal duidelijk duidelijk
- bronnenonderzoek: oppervlakkig redelijk diepgaand flink diepgaand uitermate diepgaand
- niveau / diepgang t.o.v. studie (h/v): veel lager iets lager vergelijkbaar iets hoger veel hoger
- contact met vakspecialist(en): oppervlakkig op niveau diepgaand uitermate diepgaand
- onderbouwing van conclusie: onduidelijk niet helemaal duidelijk duidelijk
- opbouw en uitvoering van onderzoek: onsamenhangend redelijk consistent

Presentatie, door begeleider in te vullen

- inhoud: onbegrijpelijk lastig te volgen begrijpelijk duidelijk glashelder.
- opbouw, structuur: verwarrend redelijk duidelijk helemaal duidelijk duidelijk en verrassend
- tentoonstelling: basaal redelijk verzorgd goed verzorgd opvallend goed verzorgd
- reactie van publiek: wat lauw redelijk enthousiast opvallend enthousiast staande ovatie
- vragen van publiek beantwoord: ontwijkend oppervlakkig naar tevredenheid opvallend sterk

Cijferbepaling, door begeleider af te werken:

Zie achterzijde. Alle scores optellen; som delen door 10 (dus op één decimaal).

Geschreven motivatie voor **correctie, aanpassing, afronding**:

Eindcijfer: (geheel getal)

Aandachtspunten

- Indien het werkstuk te laat wordt ingeleverd dan worden er conform het examenreglement 2 punten in mindering gebracht.
- Door uitzonderlijke omstandigheden (ziekte) kan uitstel worden verleend door de examencommissie. Dit moet vooraf bekend zijn bij jouw studiebegeleider.
- Is je cijfer lager dan een 3,5 dan moet je het eindwerkstuk aanvullen. Je kunt dan maximaal een 3,5 halen.
- Bij een beoordeling van een 4,0 of lager of bij een 9,0 of hoger dient het eindwerkstuk met het beoordelingsformulier bij de eindwerkstukcoördinator ingeleverd te worden. Er wordt vervolgens een 3^e corrector gezocht om het eindwerkstuk nogmaals te beoordelen.
- Wanneer jij je niet kunt vinden in de gegeven eindbeoordeling dan heb je de mogelijkheid om bezwaar te maken. Je schrijft een brief naar de eindwerkstukcoördinator waarin je duidelijk aangeeft en onderbouwt waarom jij bezwaar maakt. Je levert je eindwerkstuk en de beoordelingsformulieren met je brief in. De examencommissie neemt je bezwaar in behandeling.

Herkansingregeling

Het eindwerkstuk kun je niet herkansen.